

ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Causal Factors of School Administration of Moralities Promoting in Opportunity Expansion School Office Of The Basic Education Commission

ปรียา ปลายพงษา¹ อรพรรณ ตูจินดา² ดวงใจ ชนะสิทธิ์³ และพงศ์เทพ จิระโร⁴

Preeya Phaipongsa¹, Oraphan Toujinda², Duangjai Chanasid³ and Pongthep Jiraro⁴

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม^{1,2,3}, คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา⁴

Educational Administration Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University^{1,2,3}, Faculty of Education St. Theresa International College⁴

Corresponding author, E-mail: krupookhiso@gmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ 3) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุและข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี วิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ระยะที่ 2 วิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาและข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 510 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 170 คน และครู 340 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ระยะที่ 3 ตรวจสอบและยืนยันโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบตรวจสอบและยืนยันโมเดล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 2) โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวางแผนการจัดองค์การ การมีส่วนร่วม และการประเมินผล มีอิทธิพลทางตรงต่อการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน และการควบคุมงานมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการประเมินผล 3) การตรวจสอบและยืนยันโมเดลโมเดล พบว่า การมีส่วนร่วม การจัดองค์การ การวางแผน การประเมินผล และการควบคุมงาน เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อย่างเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้อง และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, การส่งเสริมคุณธรรม, ปัจจัยเชิงสาเหตุ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research was to 1) study the level of operation of morality promotion in opportunity expansion schools. 2) study causal factors of school administration of moralities promoting in opportunity expansion schools. 3) Examining the goodness of fit index of the causal factors model with the empirical data of the school administration's promotion of morality in opportunity expansion schools The methodology of research is mixed qualitative and quantitative research. The research was divided into three phases, as follows: Phase 1: Study and analyze data, concepts, and theories from textbooks, documents, and related research and interviews. The objective is to better understand the level of work performance related to promoting morality and the causal factors in managing educational institutions that promote morality. We will specifically focus on expanding educational opportunities in schools. Phase 2 analyzed causal factor models and empirical data. The sample size was 510 people, divided into 170 directors of schools and 340 teachers. Selected by a multi-stage random sampling. The research instrument was a rating scale interview (5 levels). Phase 3: examining and confirming the model. By examining the consistency of the causal factors model from five experts.

Research results were as follows: 1) Level of operation about moralities promoting in opportunity expansion school office of the Basic Education Commission at the highest level in every aspect. 2) Model of causal factors of school administration of moralities promoting opportunity expansion in the school office of the basic commission. It is consistent with empirical data. Plan, organization, participation, and assessment factors have a direct effect on the administration of moralities, promoting opportunity expansion in schools, and controlling influences indirectly through assessment. 3) Examining and confirming the model found that participate, organization, plan, assessment, and control are causal factors of school administration of moralities promoting in opportunity expansion school office of the basic education commission, it was found that the model in plan, organization, control, participate, and assessment are appropriate. possibility Accuracy and utilization All aspects are at the highest level.

Keywords: Educational Administration, Moral, Factor Influencing, Opportunity Expansion School

บทนำ

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีทำให้สภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วกลายเป็นสังคมบริโภคนิยมและวัตถุนิยมมุ่งแสวงหาวัตถุ เพื่อประโยชน์ของตนเองทำให้เกิดปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรมไม่ว่าจะเป็นการขาดระเบียบวินัย การโกหก การประพฤติ มิชอบในทางทุจริต การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมและขาดความรับผิดชอบ (เกษม วัฒนชัย, 2559, น. 1)

จากการสำรวจสถานการณ์คุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทย พ.ศ. 2561 (ระหว่างเดือนมกราคม-พฤษภาคม) โดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่าปัญหาวิกฤตด้านคุณธรรมในสังคมไทยที่มีความรุนแรงสูงสุด 4 อันดับแรก ได้แก่ 1) ปัญหาด้านความซื่อสัตย์สุจริตการทุจริตคอร์รัปชัน 2) ปัญหาด้านจิตสำนึกสาธารณะขาดความรับผิดชอบต่อสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่า 3) ปัญหาด้านพฤติกรรมวัตถุนิยมบริโภคนิยมไม่มีความพอเพียงและปัญหาการขาดระเบียบวินัยไม่เคารพกติกากฎหมาย และ 4) ปัญหาขาดความสามัคคีเกิดความขัดแย้งในสังคมและปัญหาดนรุ่นใหม่มักไม่ค่อยมีสัมมาคารวะไม่เคารพผู้ใหญ่ (ศูนย์คุณธรรม, 2557, น. 1)

จะเห็นได้ว่าคุณธรรมเป็นเรื่องที่ถูกหยิบยกขึ้นมาพูดถึงและให้ความสำคัญมากขึ้น ดังจะเห็นจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าปัญหาและวิกฤตการณ์ข้อขัดแย้งต่าง ๆ ของประเทศชาติจำเป็นต้องป้องกันและแก้ไขด้วย “การปฏิรูปการศึกษา” การบังคับใช้กฎหมายและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรม โดยได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา โดยดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาในระบบต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดการศึกษาดังกล่าวอย่างมีคุณภาพและได้รับมาตรฐานสากลทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยการจัดการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียน

ให้เป็นคนดีมีความภูมิใจในชาติสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวชุมชนสังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560, น. 14)

โรงเรียนเป็นเสมือนเครื่องหล่อหลอมที่จะผลิตทรัพยากรบุคคลอันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ การจัดการเรียนรู้ที่ต้องกระทำควบคู่ไปพร้อมกับการเติมเต็มศักยภาพผู้เรียนในด้านทักษะการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับสังคม ปลุกส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนที่สอดคล้องเหมาะสมในแต่ละบริบท ทั้งนี้เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยโรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมและส่งเสริมความประพฤติตนในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม (ศิริวรรณ กันศิริ, 2559, น. 111) ในส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม โดยบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม ควรส่งเสริมให้บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรมในสถานศึกษา (วิภาพรรณ เนตรอนงค์, 2562, น. 51)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นสถาบันที่เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมากหรืออยู่ในหมู่บ้านขนาดใหญ่ โดยใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักเรียนที่ผู้ปกครองครองยากจนหรือขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้มีโอกาสในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนวิทยาการ และยังทำหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมด้วย ฉะนั้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นโดยตรงและมีความสำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรมเป็นอย่างยิ่ง แต่ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีอยู่หลายประการ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจและมีความตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ

ในการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

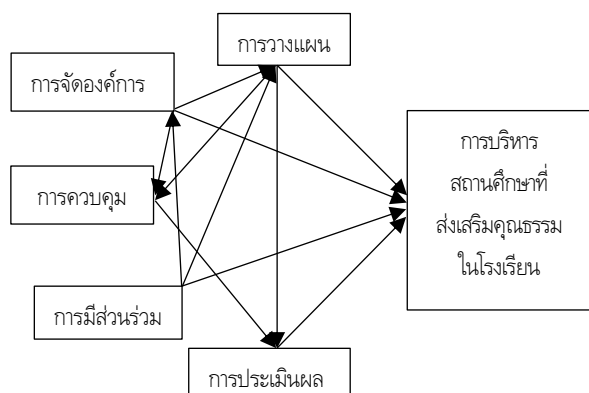
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุและข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรที่เป็นปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน โดยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารพบว่ามีตัวแปร ดังนี้

- 2.1 การวางแผน
- 2.2 การจัดการ
- 2.3 การควบคุมงาน
- 2.4 การมีส่วนร่วม
- 2.5 การประเมินผล

3. ตัวแปรตาม คือ ตัวแปรการปฏิบัติที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน ประกอบด้วย

- 3.1 การจัดการเรียนการสอน
- 3.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม
- 3.3 การจัดสภาพแวดล้อม
- 3.4 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร/ตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี จากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (purposive method) ตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ระยะที่ 2 วิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุและข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 510 คน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 170 คน และครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 340 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ (rating scale) ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis)

ระยะที่ 3 ตรวจสอบและยืนยันโมเดล โดยตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุและข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (purposive method) ตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุและข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ แบบตรวจสอบและยืนยันโมเดล เป็นมาตราส่วน 5 ระดับ (rating scale) ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method) ประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 110,831 คน (ข้อมูล ณ ปีการศึกษา 2566, สำนักนโยบายและแผนและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดตัวอย่าง จำนวน 500 คน เนื่องจากงานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าขนาดของตัวอย่างสำหรับใช้กับสถิติการวิเคราะห์ควรมีจำนวนตัวอย่างเท่ากับ 10 เท่าของจำนวนข้อคำถามที่ใช้ (Stevens, 1992, 1996; Tabachnick & Fidell, 2001; Munro, 2001) และ Hair และคณะ (2010, p. 662; อ้างถึงใน สุวิมล ติรภานนท์, 2553, น. 234) ได้เสนอขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุดภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดหากมีจำนวนตัวแปรจำนวนมากมีค่า communality ต่ำ และมีลักษณะเฉพาะของตัวแปรคุณลักษณะแฝงหลายตัวขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุดคือ 500 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่าง จำนวน 510 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวิเคราะห์เอกสารแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และแบบตรวจสอบและยืนยันโมเดล มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสารซึ่งมีลักษณะเป็นตารางวิเคราะห์รายละเอียดของปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์ประเด็นหลักของเอกสารและสังเคราะห์สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนนำไปสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วมาสรุป เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน

3. แบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม การจัดสภาพแวดล้อม และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นมาตราส่วน 5 ระดับ (rating scale) โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.98

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การควบคุมงาน การมีส่วนร่วม และการประเมินผล เป็นมาตราส่วน 5 ระดับ (rating scale) โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.99

4. แบบตรวจสอบและยืนยันโมเดล เพื่อใช้ประมวลผลข้อมูลและยืนยันโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการใช้ประโยชน์และยืนยันโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นมาตราส่วน 5 ระดับ (rating scale)

การรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารการเก็บข้อมูลจากหลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนจากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถและมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 170 คน และครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 340 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 510 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและการตรวจสอบและยืนยันโมเดล มีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

2. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ คุณวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ ความถี่ และร้อยละ

3. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 102)

4. การวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis)

5. การตรวจสอบและยืนยันโมเดล โดยตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโดยรวม (overall fit assessment) โดยใช้สถิติประเมินความเหมาะสมกลมกลืนระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์ กับข้อมูลเชิงทฤษฎี (สุวิมล ติกรานนท์, 2553, น. 259)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ 1) การเรียนการสอน 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม 3) การจัดสภาพแวดล้อม และ 4) การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน
ที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

n=510

ข้อ	การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การจัดการเรียนการสอน	4.67	0.36	มากที่สุด	4
2	การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม	4.68	0.39	มากที่สุด	3
3	การจัดสภาพแวดล้อม	4.69	0.42	มากที่สุด	2
4	การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.72	0.44	มากที่สุด	1
รวม		4.69	0.36	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนทุกด้านรวมกันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X}=4.72$, S.D.=0.44) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.42) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ($\bar{X}=4.68$, S.D.=0.39) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.67$, S.D.=0.36)

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลของปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ดัชนีความกลมกลืนของโมเดลของปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดัชนี	เกณฑ์ความสอดคล้อง	ค่าดัชนี	ความหมาย
1.ค่า χ^2	p-value > 0.05	$\chi^2=6.484$ P=0.090	สอดคล้อง
2. ค่า χ^2/df	< 3.00	2.161	สอดคล้อง
3. ค่า GFI	> 0.90	0.996	สอดคล้อง
4. ค่า AGFI	> 0.90	0.971	สอดคล้อง
5. ค่า RMR	< 0.05	0.003	สอดคล้อง

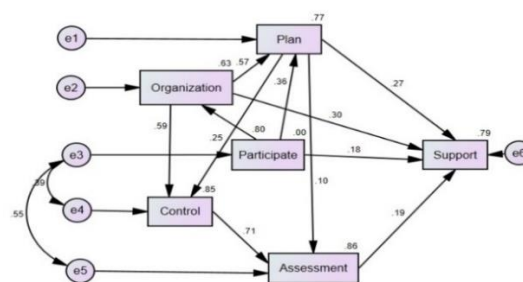
(ต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ดัชนี	เกณฑ์ความสอดคล้อง	ค่าดัชนี	ความหมาย
6. ค่า RMSEA	< 0.05	0.048	สอดคล้อง
7. ค่า NFI	> 0.90	0.999	สอดคล้อง
8. ค่า IFI	> 0.90	0.999	สอดคล้อง
9. ค่า CFI	> 0.90	0.999	สอดคล้อง
10. ค่า RFI	> 0.90	0.933	สอดคล้อง

จากตารางที่ 2 พบว่า ดัชนีความกลมกลืนมีค่า chi-square เท่ากับ 6.484, ค่า p-value เท่ากับ 0.090 ค่า chi-square/df เท่ากับ 2.161, ค่า GFI เท่ากับ 0.996, ค่า AGFI เท่ากับ 0.971, ค่า RMR เท่ากับ 0.003, ค่า RMSEA เท่ากับ 0.048, ค่า NFI เท่ากับ 0.999, ค่า IFI เท่ากับ 0.999, ค่า CFI เท่ากับ 0.999 ค่า RFI เท่ากับ 0.933 โดยการวางแผน การจัดองค์การ การมีส่วนร่วม และการประเมินผล มีอิทธิพลทางตรงต่อการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำหรับการควบคุมงานมีอิทธิพลทางตรงต่อการประเมินผล นอกจากนี้ การวางแผนมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการควบคุมงาน และการประเมินผล การจัดองค์การมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการวางแผน และการควบคุมงาน การมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการวางแผน และการจัดองค์การ ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมต่อการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม 2) การจัดองค์การ 3) การวางแผน 4) การประเมินผล และ 5) การควบคุมงาน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์โมเดลของปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีโมเดลดังภาพที่ 2

Plan	แทน	การวางแผน
Organization	แทน	การจัดองค์การ
Control	แทน	การควบคุมงาน
Participate	แทน	การมีส่วนร่วม
Assessment	แทน	การประเมินผล
support	แทน	การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริม คุณธรรมในโรงเรียน

ภาพที่ 2 โมเดลของปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษา
ที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากภาพที่ 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริม
คุณธรรมในโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมจาก
การวางแผน การจัดองค์การ การมีส่วนร่วม และการประเมินผล
ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 อิทธิพลทางตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหาร
สถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ปัจจัยเหตุ	การส่งอิทธิพลทางตรงต่อการบริหาร สถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม ในโรงเรียน	อย่างมี นัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ
การวางแผน	0.27	0.05
การจัดองค์การ	0.30	0.05
การมีส่วนร่วม	0.18	0.05
การประเมินผล	0.19	0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริม
คุณธรรมในโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากการวางแผน
เท่ากับ 0.27 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการจัด
องค์การเท่ากับ 0.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
จากการมีส่วนร่วม 0.18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
และการประเมินผลเท่ากับ 0.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 อิทธิพลทางอ้อมของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้าน
การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจัยเหตุ	การส่งอิทธิพลอ้อม	ปัจจัยเหตุ	อย่างมี นัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ
การวางแผน	0.25	การควบคุมงาน	0.05
	0.10	การประเมินผล	0.05
การจัดองค์การ	0.57	การวางแผน	0.05
	0.59	การควบคุมงาน	0.05
การควบคุมงาน	0.71	การประเมินผล	0.05
การมีส่วนร่วม	0.36	การวางแผน	0.05
	0.80	การจัดองค์การ	0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า การส่งอิทธิพลทางอ้อมจากการวางแผน
การจัดองค์การ การควบคุมงาน การมีส่วนร่วม และการประเมินผล
มีดังนี้ การวางแผนมีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน การควบคุมงาน
เท่ากับ 0.25 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การวางแผน
มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการประเมินผลเท่ากับ 0.10 อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05 การจัดองค์การมีอิทธิพลทางอ้อม
ผ่านการวางแผนเท่ากับ 0.57 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการควบคุมงานเท่ากับ 0.59
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การควบคุมงานมีอิทธิพล
ทางอ้อมผ่านการประเมินผลเท่ากับ 0.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 การมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการวางแผน
เท่ากับ 0.36 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีอิทธิพล
ทางอ้อมผ่านการจัดองค์การ เท่ากับ 0.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05

3. การตรวจสอบและยืนยันโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ
ด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยนำร่างโมเดลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลให้ผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบและยืนยันโมเดล การวิจัย
ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการใช้
ประโยชน์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ของการตรวจสอบปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ

n=5

ปัจจัยเชิงสาเหตุ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความถูกต้อง	การใช้ประโยชน์
การวางแผน	5 (100)	5 (100)	5 (100)	4 (80) 1 (20)
การจัดองค์การ	5 (100)	5 (100)	5 (100)	4 (80) 1 (20)
การควบคุมงาน	5 (100)	5 (100)	5 (100)	4 (80) 1 (20)
การมีส่วนร่วม	5 (100)	5 (100)	5 (100)	5 (100)
การประเมินผล	5 (100)	5 (100)	5 (100)	5 (100)

จากตารางที่ 5 พบว่า ในหัวข้อความเหมาะสมทุกปัจจัยผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนให้อยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 หัวข้อความเป็นไปได้ทุกปัจจัย ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนให้อยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 หัวข้อความถูกต้อง ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนให้อยู่ระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับหัวข้อการใช้ประโยชน์ ปัจจัยการวางแผน การจัดองค์การ และการควบคุมงาน ผู้ทรงคุณวุฒิให้อยู่ระดับมากที่สุด 4 คน อีก 1 คน ให้อยู่ระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80 สำหรับปัจจัยการมีส่วนร่วมและการประเมินผลอยู่ระดับมากที่สุด ทั้ง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การตรวจสอบและยืนยันโมเดล พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่าการวางแผน การจัดองค์การ การควบคุมงาน การมีส่วนร่วม และการประเมินผล เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างเหมาะสม และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษาส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้ คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาส และสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานที่การส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน ระดับการปฏิบัติงานที่การส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี 2) การจัดสภาพแวดล้อม 3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และ 4) การจัดการเรียนการสอนตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอบุคคลรอบข้างสามารถสังเกตเห็นได้ อีกทั้งเป็นการแสดงตนตามมาตรฐานแห่งพฤติกรรมระดับสูงตามค่านิยมคุณธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม โรงเรียนควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรครูและนักเรียนปฏิบัติตามหลักการศาสนาประเพณีและวัฒนธรรม อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมในด้านคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดประยุกต์ใช้ในการทำงาน และทำงานด้วยความมุ่งมั่นจนประสบความสำเร็จ โรงเรียนส่งเสริมความรู้ด้านคุณธรรมแก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสำเนา หมิ่นแจ่ม (2556, น. 24) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูง ผลการวิจัยพบว่า การเป็นแบบอย่างที่ดีมีอิทธิพลทางตรงมากที่สุด เช่นเดียวกับชาอูซิต ทัพหมี่ (2564, น. 235) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขความสำเร็จคือผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม 2) การจัดองค์การ 3) การวางแผน 4) การประเมินผล และ 5) การควบคุมงาน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา และครูให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทั้งการมีส่วนร่วมโดยตรงในการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน โดยเป็นคณะกรรมการร่วมกำหนดแนวทางข้อเสนอแนะร่วมตัดสินใจ สร้างเครือข่ายคุณธรรม การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และการมีส่วนร่วมโดยอ้อมสนับสนุนส่งเสริมสื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับนิสสัยยะ อีสาเฮาะ (2557, น. 28) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ หลักการเป้าหมาย แผนงาน แนวปฏิบัติตลอดจนวิธีดำเนินงานเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้กระบวนการให้การศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และการประพฤติที่ดีควบคู่กัน นอกจากนี้ จันทรา ทวีพลายนต์ (2558, น. 105) กล่าวว่า การใช้หลักการทำงานแบบ มีส่วนร่วมในการร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับทุกฝ่าย การดำเนินงานจะมีการกำกับติดตามการประเมินการทำงานทุกสัปดาห์ โดยผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทั้งนี้จุดเริ่มต้นที่โรงเรียนใช้ดำเนินงาน คือ การสร้างความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนให้แก่บุคลากรทุกคน

3. ผลตรวจสอบและยืนยันโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการตรวจสอบและยืนยันโมเดลโดยการประมวลผลวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของโมเดลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า การวางแผน การจัดองค์การ การควบคุมงาน การมีส่วนร่วม และการประเมินผลเป็นปัจจัยเชิง

สาเหตุด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีความเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาตามแนวคิดของ Guskey (2000, p. 56) ประกอบด้วย 4 ประการ คือ ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1.1 การส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนควรเป็นนโยบายที่สำคัญของหน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม โดยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน องค์กร ชุมชน

1.2 หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนและแผนการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะด้านการนำไปปฏิบัติ

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เนื่องจากการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนมากที่สุด

2.2 โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีหลากหลาย โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนมีระดับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนเป็นลำดับสุดท้าย

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนต่อไป โดยใช้กับโรงเรียนในสังกัดอื่นและพัฒนาให้เหมาะสมตามบริบทของแต่ละโรงเรียน

3.2 ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยการควบคุมงานว่ามีความสำคัญและส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

เกษม วัฒนชัย. (2559). *โรงเรียนคุณธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 8).

กรุงเทพฯ: บริษัท ธนชาตการพิมพ์ จำกัด.

จันทรา ทวีพลายนต์. (2558). การจัดการศึกษาแบบคุณธรรม

นำความรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนสัตยาไส. *วารสาร*

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,

8(2), 162-171.

ชาญชิต ทัพพม. (2564). รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียน

คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ในเขตภาคเหนือ. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา*

เชิงพุทธ, 7(7), 344-358.

นิลล์มียะห์ อีสาเฮาะ. (2561). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนา

โรงเรียนคุณธรรมตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงาน

การศึกษาเอกชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.

ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา*

แห่งชาติ ครั้งที่ 20, 1928-1937.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10).

กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วิภาพรรณ เนตรอนงค์. (2562). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนกลุ่ม

ศรีรัตนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4.

วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 2(2), 50-50.

ศิริวรรณ กันศิริ. (2559). การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ

ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร.

ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ*

กำแพงเพชร ครั้งที่ 3, 32-40.

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (2557). *การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม*

จริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน ราชอาณาจักรไทย.

กรุงเทพฯ: อินฟินิท โกลบอลเทรด.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.*

กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ.

สำเนา หมิ่นแจ่ม. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูง. *วารสารวิจัยราชภัฏ*

เชียงใหม่, 13(2), 53-67.

สุวิมล ตีรภานนท์. (2553). *การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์.*

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Guskey. T.R. (2000). *Evaluating professional development.*

CA: Corwin Press.